

Sutarties „Dėl Baltijos valstybių
elektros energetikos sistemų
sujungimo su kontinentinės Europos
elektros tinklais darbui sinchroniniu
režimu sąlygų“ tikslai ir esminės
sąlygos

Esminės sutarties* sąlygos

1. Sutarties šalys - Baltijos šalių (toliau - BŠ) operatoriai, palaikančioji šalis (angl. supporting party - PSE Operator) ir mažiausiai du kontinentinės Europos Regioninės grupės (angl. RGCE) operatoriai.
2. Sutarties tikslas - užtikrinti, kad BŠ elektros perdavimo sistema atitiktų reikalavimus, kurie apibrėžti Kontinentinės Europos sinchroninės zonos operacinės veiklos sutartyje (angl. SAFA).
3. Sutartis apibrėžia BŠ elektros perdavimo tinklų ir KET operatorių teises ir pareigas įgyvendinant priemonės dėl Baltijos elektros perdavimo sistemos prijungimo prie KET sinchroninės zonos.
4. Sutartis galioja iki 2025-12-31. BŠ operatoriai turi teisę pratęsti Sutartį dar 3 metams.
5. SAFA atitiktčiai užtikrinti, pagal Sutartį Baltijos šalys turi įgyvendinti atitinkamus techninius reikalavimus, kurie nurodyti Priemonių kataloge (ang. *Catalogue of Measures*).
6. Sinchronizacija su KET taip pat reikalauja:
 - 6.1 BŠ elektros energetines sistemas atsieti nuo IPS/UPS tinklo, nutraukti BRELL susitarimą, jeigu sutarta sudaryti susitarimą dėl asinchroninio darbo su IPS/UPS sinchronine zona,
 - 6.2 atlikti BŠ perdavimo sistemos izoliuoto darbo bandymus,
 - 6.3 atlikti BŠ perdavimo sistemos sinchroninio darbo su KET sistema bandymus.
7. Finansavimas - BŠ operatoriai priemonių, nurodytų Priemonių kataloge, vykdymą ir kitus įsipareigojimus pagal šį susitarimą sutinka finansuoti savo lėšomis ir (arba) kitų organizacijų, teikiančių finansinę paramą BŠ perdavimo sistemos operatoriams, lėšomis.
8. Sutarčiai taikoma Belgijos teisė.
9. Priemonių katalogas (Sutarties Priedas I):

Šiuo metu Lietuvos energetikos sistema atitinka 169 iš 409 kataloge nurodytų reikalavimų, t.y. apie 40 proc. RGCE nurodytų sąlygų.

Priedo Nr.	Pavadinimas	KET reikalavimai		
		Neatitinka	Atitinka	Iš viso
Politika 1	Apkrovos dažnio valdymas ir veikimas	51	17	68
Politika 2	Planavimas ir apskaita	92	56	148
Politika 3	Operatyvinis saugumas	33	38	71
Politika 4	Koordinuotas veiklos planavimas	26	23	49
Politika 5	Avarinis eksploatavimas	27	30	57
Politika 8	Mokymai	11	5	16
		240	169	409

Papildomos prisijungimo sąlygos

Papildomos sąlygos nustatytos Sutarties Priede II:

1. Stabilus Baltijos EES veikimas „salos“ režimu;
2. Naujos povandeninės jungties HARMONY Link statyba ir sėkmingas veikimas;
3. Inercijos lygis Baltijoje ≥ 17100 MWs (5700 MWs Lietuvoje), kuris užtikrinamas naujais sinchroniniais kompensatoriais;
4. 0 MW pralaidumas rinkai esama 400 kV AC linija Alytus-Elk, kol nesukursime techninių ir ekonominių priemonių didesniai pralaidumui užtikrinti;
5. Dažnio stabilumo vertinimo (FSAS) sistemos įdiegimas;
6. Normaliu sistemos darbo režimu neribojami esamų HVDC jungčių su Šiaurės šalimis pralaidumai.

Reikalingos atlikti studijos nustatytos Sutarties Priede II:

1. Didžiausios AEI atsijungimo galios dėl trumpųjų jungimų tinkle tyrimas (turi būti mažiau nei 700 MW);
2. Dinaminio ir tarpsteminio svyravimų stabilumo tyrimas (pakartota Gdansk Dinaminė studija);
3. Priešvarinės automatikos ant 400 kV AC linijos Alytus-Elk techninė specifikacija;
4. Svyravimų slopinimo priemonių (PSS) specifikacija;
5. Izoliuoto veikimo studija (atsijungimo nuo BRELL ir prisijungimo prie KET momentas);
6. Dažnio stabilumo vertinimo (FSAS) sistemos suderinamumo su esamomis HVDC jungtimis studijos.

Alternatyvios (neprivalomos) studijos nustatytos Sutarties Priede II:

1. VE galimybių dėl sintetinės inercijos teikimo tyrimas;
2. Daugiafunkcinių Baterijų energijos kaupimo sistemų panaudojimo techninis ir ekonominis tyrimas;
3. Baterijų kaupimo sistemų suderinamumo su dažnio stabilumo vertinimo (FSAS) sistema tyrimas;
4. Dinaminio stabilumo gerinimo ir sintetinės inercijos įrengus baterijas tyrimas.

Reikalingi atlikti bandymai nustatyti Sutarties Priede II :

1. Dažnio valdymo rezervų (FCR, aFRR, mFRR);
2. Svyravimų slopinimo priemonių (PSS) efektyvumo;
3. Baltijos EES darbo „salos“ režimu;
4. Dažnio stabilumo vertinimo (FSAS) sistemos veikimo.

Sinchronizacijos projektų finansavimas

Bendras finansinis poreikis ~ 1,5 mlrd. eurų

1. I etapo poreikis:

Bendras poreikis **432,5 M€**, ES skyrė **75 proc. finansavimą – 323 M€**.

2. II – III etapų poreikis:

2020-2025 m. 1,075 mlrd. eur (nurodytas maksimalus galimas poreikis)

	Pagrindinės priemonės pagal Priemonių katalogą	Bendras	CEF
1.	Naujas jūrinis kabelis HARMONY Link ir susijusi infrastruktūra	650 M€*	487 M€
2.	Nauji sinchroniniai kompensatoriai dažnio stabilumui užtikrinti	225 M€	169 M€
3.	Desinchronizacija nuo UPS/IPS (tikslus poreikis priklausys nuo susitarimų tarp perdavimo sistemos operatorių)	200 M€	150 M€
	Iš viso <u>Baltijos šalių operatorių indėlis 270 M€</u> (arba proporcingai kiekvienam PSO po 90 M€ per 6 m.)	<u>1075 M€</u>	806 M€

* - Lenkija dar tikslina savo tinklo dalies poreikį